

De liedjes die we zingen

En daar kwam hij weer op de proppen met een nieuw lied, en alweer blijkt dit Engelse stuk iets te zijn met een flink verhaal! *The Wanderer* is niet zo maar een stuk. Lees en verwonder!

De tekst die wij zingen bestaat uit een vijftal coupletten van een gedicht dat omstreeks 1600 geschreven werd. Dat gedicht heet “Tom o’ Bedlam” – een verbastering van Tom van Bethlehem- een gedicht dat bestaat uit 25 verzen van ieder 4 regels. Maar het gaat niet echt over Tom. Dat lange gedicht, dat waarschijnlijk als een ballade gezongen werd in die tijd, gaat over een geestelijk gestoorde die verpleegd werd in het sinds 1403 bestaande Bethlehem ziekenhuis in Londen.

Zo werden psychiatrische patiënten opgesloten!

Deze inrichting stond bekend om de respectloze manier waarop met gestoorde werd omgegaan, vaak zelfs werden die arme donders misbruikt als amusement voor de gegoede klasse Londenaars.

Fraai volk daar in de zeventiende eeuw, maar dat gold ook voor de Hollandse Gouden Eeuwers hoor! Honderd jaar later, toen de inrichting naar een plek buiten Londen was verplaatst, gingen gezonde mensen er heen om de “Lunatics”, de zotten, te zien. Voor een penny mochten ze dan in de cellen gluren naar wat de “Bethlehem Show” werd genoemd. Er werd hard gelachen om de vechtpartijen en de seksueel geladen handelingen die te zien waren. De eerste dinsdag van de maand was de toegang gratis. Bezoekers mochten lange stokken mee naar binnen nemen om de

opgesloten mensen mee te porren en ze tot woede uitbarstingen te brengen. Wat een lol!

In de loop van de tijd is Tom O' Bedlam een geveulegeld woord geworden waarmee een geestelijk gestoorde persoon werd aangeduid.

Men zegt dat in de loop van honderden jaren vele variaties op het gedicht zijn gemaakt. Volgens een Engelse bron zijn minsten 150 varianten bekend, dus ik ga niet op zoek naar de oorspronkelijke dichter van dit stuk, want dan word ik zelf een Lunatic.

De goeode burgerij op bezoek in Bethlehem Mental Hospital

Tekst en uitleg

Boven aan de partituur staat "The Wanderer" – de wandelaar – en direct daar onder "Part-Song". Daarmee wordt aangegeven dat wat wij zingen slechts een deel is van de vele verzen waaruit Tom O' Bedlam bestaat. Wie alle coupletten wil lezen moet maar een kijken op:

<http://home.avvanta.com/~efreeman/Basement/TOB.html>

Daar vind je de vrijwel complete tekst van één van de versies die ooit gemaakt zijn.

The Wanderer

I wander through the woodlands,
Peace to you - day's a-dying;
I tune a song
The trees among,
But oft-times comes a-crying.

I know more than Apollo;
For, oft when he lies sleeping,
I see the stars
At mortal wars,
And the rounded welkin weeping.

The morn's my constant mistress,
The lovely owl my morrow;
The flaming drake
And the night-crow make
Me music, to my sorrow.

With a heart of furious fancies,
Whereof I am commander:
With a burning spear,
And a horse of air,
To the wilderness I wander.

With a knight of ghosts and shadows,

I summoned am to tourney:
Ten leagues beyond
The wide world's end.
Me thinks it is no journey

De Wandelaar

Ik dwaal door de bossen
Vrede zij jou – de dag loopt ten einde
Ik zet een lied in
Tussen de bomen
Maar vaak komt een huilbui op

Ik weet meer dan Apollo
Want, vaak als hij ligt te slapen
Zie ik de sterren in dodelijke
oorlogen
En de ronde wolken schreien

De ochtend is mijn vaste geliefde
En de lieflijke uil mijn volgende dag
De vuurspuwende draak
En de nachtkraai maken
De muziek bij mijn smart

Met een hart vol razende schimmen
Waarover ik bevel voer
Met een brandende speer
En een denkbeeldig paard
Dwaal ik door de wildernis.

Met een ridderschaar van geesten
en schaduwen

Sommeerde ik ze naar een toernooi
Tien mijl voorbij het einde van de
wijde wereld.
Ik denk, het is geen makkelijk reisje.

Dan staat op de partituur ook nog een verwijzing naar de bundel "Wit and Drollery". Sommige zangers hebben me al gevraagd of Drollery iets met uitwerpselen te maken heeft. Nou nee dus, want de letterlijke vertaling van "Wit and Drollery" is "Geestigheid en Geintjes".

Dit boek is in Londen uitgegeven in 1656 en samengesteld door Sir J. Mennis en Sir Ja. Smith. Oorspronkelijk was de titel "Sportive wit" – Speelse Geestigheden - maar omdat de samenstellers nogal wat losbandige gedichten hadden opgenomen werd het boek door de autoriteiten verboden. Omdat Smith en Mennis zich niet wilden laten kisten, werd de bundel vervolgens opnieuw uitgegeven en nu onder de titel die we kennen: "Wit and Drollery".

Inhoudelijk heeft het lied wel enige uitleg nodig, maar dat kost meer dan één Resonant hoor!

Het eerste couplet is vrij onschuldig. Het lijkt te gaan over iemand die iets droevigs op zijn gemoed heeft en bij het wandelen in de natuur de emotie de vrije loop laat. Nou, niet verkeerd denk ik, in de natuur komt nadenken over je eigen nietigheid vaker voor en janken lucht lekker op.

Het tweede couplet is al wat lastiger te plaatsen.

"Ik weet meer dan Apollo" zegt onze poëet. Hoe vermetel, denk ik dan, want Apollo was voor de oude Grieken de Zonnegod of ook wel de God van de Beschaving en Orde, God van Muziek, God van Poëzie, God van de Wetenschap, God van het Licht, God van de Waarheid en de Genezing. Tjeempie!!!!

Kortom: Apollo was de meest belangrijke Griekse god. De dolfijn was zijn dier en zijn vogel was de kraai en waren heilig voor hem met nog vele andere dieren.

Toch vindt onze zegsman Apollo stom, want als hij ligt te slapen dan ziet hij niet dat de sterren een dodelijke oorlog voeren. En omdat Apollo die oorlog niet ziet en hij wel, kan hij met een gerust hart beweren dat hij meer weet dan Apollo. Hoe gek moet je zijn om te denken dat sterren een oorlog voeren? Moet je dan Ronald Reagan heten? Star Wars fan zijn?

In de volgende zin, "The rounded welkin weeping", wordt een oud Engels woord gebruikt: **Welkin**.

Ik kende het woord niet en heb het daarom moeten opzoeken. Welkin is het begrip voor firmament, de lucht of de hemel en het is een in onbruik geraakt woord. De oorsprong ligt in het oud engelse woord "wolcen" dat gerelateerd is aan het Nederlandse "wolk" en het Duitse "Wolke". Volgens mijn informatiebron (zoals zo vaak is dat www.) is dit woord vaak toegepast in meer poëtische en literaire zinnen. De vertaling van het zinnetje luidt: " de ronde wolken huilen". Misschien liep de man in het bos wel gewoon in een regenbui.

Wordt vervolgd.

John van Halderen